

Sveistrup: Naar man behandler en stor og betydningsfuld Sag og der i denne er enkelte i Forhold til hele Sagens Omfang og Betydning underordnede Punkter, som der er Uenighed om, medens der i det væsentlige hos det overvejende Flertal er Enighed om det, der er Hovedsagen, gaar det let saadan, at Forhandlingerne fortabe sig i Ting, der i Forhold til hele Sagens Betydning ere rene Smaating. Naar jeg har bedt om Ordet, er det for at udtale mig om det, som er Hovedsagen i det foreliggende Lovforslag. Der er, saa vidt jeg kan se, tre Hovedpunkter i det. Det første Hovedpunkt er dette, at den almindelige kommunale Valgret indføres fuldt ud i Sogneraad og Byraad og faar Flertal i Amsraadene. Det ene er altsaa dette: en Sejr i det væsentlige for den almindelige kommunale Valgret. Det andet er Indførelsen af Forholdstalsvalg, det tredje er Indførelsen af Kvindernes Valgret.

Jeg tror, at dette Forslag, som det foreligger, vil vise sig at være et saa stort og betydningsfuldt og i sine Virkninger vidtgaende Forslag, at adskillige af dem, der nu stemme for det, ikke havde forudset en saa betydningsfuld Virkning, og jeg tror, at den Kritik, der nu rejses mod enkelte Punkter af dette Forslag, vil svinde som Dug for Solen, naar Loven faar Lejlighed til i det praktiske Liv at vise sine Virkninger, for saa vidt denne Kritik kommer fra dem, der i Virkeligheden ere den almindelige Valgrets Venner og nære Tillid til og Ønske om en demokratisk Udvikling.

Jeg tillægger ikke den Kritik, der kommer fra det ærede Medlem for Københavns 5te Valgkreds (Borgbjerg), overmaade stor Betydning. Jeg vægrer mig ved at tro, at det ærede Medlem, hvis det stod i hans Magt ved sin Stemme at standse dette Lovforslag, vilde gøre det. Jeg vægrer mig ved at tro, at de Herrer Socialdemokrater, hvis de havde dette Lovforslags Skæbne i deres Haand, da vilde standse det. (Afbrudelse). Ja, de stemte imod det, men den Gang vidste de, at det ikke vilde standse det. (*Borgbjerg*: Ikke da vi vedtog at stemme imod det). Jeg siger nu, at jeg har en bedre Tro til de Herrer Kærlighed til den almindelige Valgret og til de Herrer Klogskab, end at jeg kunde tro, at de i Virkeligheden havde ønsket at standse denne Sag.

Derimod kan jeg godt forstaa, at det ærede Medlem for Thisted (N. Andersen) kunde ønske denne Sag standset, thi det maa jo erindres, at i samme Forhold som

det er et Fremskridt for den almindelige Valgret, i samme Forhold vender det sig mod det Parti, han tilhører, naar henses til den Stilling, dette Parti hidtil har indtaget til det. Det ærede Medlem talte om, hvad hans Børn og Børnebørn vilde sige. Jeg tror, at den Slægt, der kommer, vil sige, at det var beklageligt, at det Højre, der bestod i Aarene fra 1870 til nu, ikke havde bedre Forstand paa konservative Interesser, end at det lod sig henrive til saadanne Udskejelser, som Tilfældet var. I Forhold dertil vil det, som passerer i denne Sag, fremtræde som noget underordnet og ringe.

Jeg ønsker at fremhæve, at denne Sag, som nu bringes til en i mine Øjne lykkelig Afslutning, er en Sag, som er rejst straks efter den fri Forfatnings Indførelse her i Landet. Det er med Rette, at Navnet Christen Berg er nævnt som det, der er særlig knyttet til denne Sag. Det var Christen Berg, der førte den frem i 1870, først som sit eget Forslag og derefter med Tilslutning af det forenede Venstre. Det er jo sandt, som det ærede Medlem for Assens (Berntsen) sagde, at siden den Tid har hans Forslag været paa Dagsordenen.

Men det var jo ikke første Gang, Forslaget om almindelig kommunal Valgret kom frem for den danske Rigsdag. Det var sket allerede 20 Aar før 1870. Det var den gamle Venstremand, Balthasar Christensen, der førte det frem. Og ikke blot fra hans Side blev et saadant Forslag fremført, men et lignende, om end ikke ganske det samme, Forslag blev fremført af den forhenværende Indenrigsminister Rosenørn, saa at der allerede den Gang, i Begyndelsen af 50'erne, var udarbejdet et Regeringsforslag om almindelig kommunal Valgret. Jeg synes, at naar nu denne Sag staar nær ved sin Afslutning, skal man ogsaa sende en Tanke tilbage til de Mænd, der fra først af rejste Fanen.

Ved Siden af den almindelige Valgret er jo Forholdstalsvalget et Hovedpunkt i Sagen. Det er bekendt, at Christen Berg førte den almindelige kommunale Valgret frem i 1870, men det er neppe lige saa bekendt, at han ved den Lejlighed ogsaa førte Forholdstalsvalgmaaden frem. I det Forslag, som han den Gang fremsatte, var det fastsat, at de kommunale Valg skulde foretages efter Forholdstal, efter de samme Regler, som fulgtes og følges ved Landstingsvalgene. Det fandt den Gang endnu ikke Folketingets Tilslutning; man mente, at det vilde være en for vanskelig og kun-